1847. No. 84

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 19 OCTOBER.

De MINISTER van FINANTIEN, als daartoe gemagtigd bij Koninklijk besluit van den 2 October 1847, (*Staatsblad no.* 60), in uitvoering van de wet van den 18 December 1845 (*Staatsblad no.* 90), brengt mits deze ter algemeene kennis:

1°. Dat *van Donderdag den 21 tot en met Zaturdag den 23 October aanstaande*, als mede nog op *Maandag en Dingsdag den 25 en 26 dier maand*, bij de Nederlandsche Bank en bij de betaalmeesters in de arrondissementen, met uitzondering van dien te *Amsterdam*, op de gewone kantoor-uren, ter inwisseling kunnen worden aangeboden:

Alle Zeeuwsche Rijksdaalders of stukken van twee gulden zestig cents.

2°. Dat de intrekking van de voorzeide muntstukken zal plaats hebben tegen voorloopig in omloop blijvende ondemunten, of wel tegen nieuwe zilveren munten, of ook tegen muntbiljetten, volgens de wet van den 18 December 1845 (*Staatsblad* no. 90) daargesteld.

3°. Dat, bij tijdelijke ongenoegzaamheid der kassen, door de betaalmeesters zullen worden afgegeven bewijzen op de Nederlandsche bank te *Amsterdam*, *bij vertoon* aldaar betaalbaar als bij § 2 vermeld, of bewijzen bij hen zelven mede in dier voege betaalbaar, *vijf dagen na dato*, en zulks naar keuze, door de belanghebbenden bij de afgifte der specie te doen.

4°. Dat de ontvangers der belastingen de inwisseling zullen bevorderen, door overneming tot en met den 25 October aanstaande van de buiten koers gestelde specie tegen andere, *zoo veel hunne kassen die toelaten.*

5°. Dat de Zeeuwsche Rijksdaalders met den 24 October aanstaande buiten omloop worden gesteld, en dien ten gevolge niet meer in betalingen voor de schatkist zullen aangenomen worden, noch door de ingezetenen zullen behoeven te worden aangenomen.

6°. Dat de gedeelten van Zeeuwsche Rijksdaalders (*halven*, *kwarten* en *achtsten*) in bovengemelde maatregelen niet zijn begrepen.

'sGravenhage, den 4 October 1847. *De Minister voornoemd*, VAN HALL.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 15 October 1847, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 12,66.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 210,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . - 210,00.

Leeuwarden, den 16 October 1847. *De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland*, VAN SIJTZAMA.

RUSLAND.

PETERSBURG, *den* 5 *October*. Sedert het begin dezer maand zijn wij wederom in den winter verplaatst; de sneeuw ligt reeds verscheidene duimen hoog in de straten, hetgeen een zonderling contrast oplevert met de nog hier en daar in blad staande boomen.

ZWEDEN.

STOKHOLM, *den* 28 *September*. Het district van Aarsund, provincie Noreland, is door eene hoos verwoest. Het luchtverschijnsel is over twee pijnbosschen heengegaan, waarin het meer dan 4000 boomen gebroken of ontworteld heeft. Het heeft de daken van een groot aantal huizen opgeligt en twee schuren tot op een afstand van 3000 voet verplaatst. Twee en twintig personen en geheele kudden beesten heeft het gedood. Dit verschijnsel is zonder voorbeeld in de hooge streken van het Noorden (het district Aarsund ligt bijna gelijk met Lapland) en de schade, welke het aanrigtte, is zoo aanzienlijk geweest, dat de overheden zich genoodzaakt gezien hebben, om de inwoners te hulp te komen.

PRUISEN.

BERLIJN, *den* 11 *October*. In de Leipzicher-straat te Berlijn wordt een huis gebouwd, dat tot heden eenig in zijne soort is. De wijnhandelaar *Krause* namelijk laat aldaar een huis bouwen, hetwelk enkel uit kelders bestaat; drie verdiepingen hoog, niets dan kelders. Doch door kunstig berekende verwulfsels zullen de wijnen op de derde verdieping nog dezelfde koelte genieten, als in den diepsten kelder. Als een tegenhanger hiervan heeft een der aanzienlijkste brouwers van Beijersch bier, de heer *Pfeideler*, op zijne bezitting bij Friedrichshain drie verdiepingen van kelders onder den grond gebouwd, die door hunne koene bogen en ontzaggelijke gewelven verbazing wekken. Het gezigt er van kan men echter niet dan klappertandend genieten, daar men het in de benedenste kelders, zelfs bij het warmste zomerweder, zonder dikken overjas geen oogenblik kan uithouden.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den* 14 *October*. De heeren *Blanc*, pachters der speelbank te Baden, hebben aan onzen senaat concessie verzocht tot het oprigten eener bank alhier, en wel op de volgende grondslagen. Het kapitaal der bank zou bestaan uit 20 millioen fl. en het privilegie zou voor 20 jaren verleend worden. Daarentegen boden de concessionarissen aan, eenen nieuwen schouwburg op hunne kosten te bouwen en tot het onderhoud van denzelven jaarlijks fl. 70,000 bij te dragen. Eindelijk hebben zij een borgtogt van fl. 100,000 aangeboden, in geval zij aan hunne verpligtingen niet mogten voldoen. In weerwil van deze voordeelige aanbiedingen, heeft de senaat echter het voorstel van de hand gewezen.

— De laatste brieven uit Napels, alhier ontvangen, zeggen zeer laconiek, dat tot dus verre de rust aldaar nog niet is verstoord geworden.

— Men verzekert, dat de afgevaardigden der vreemde mogendheden bevel ontvangen hebben, ingeval de burgeroorlog in Zwitserland werkelijk mogt uitbreken, den Vorort onmiddelijk te verlaten en in eene naburige Duitsche stad voorloopig hun verblijf te nemen. Volgens zeggen zou de stad Konstants daartoe aangewezen zijn.

— Volgens berigten uit Zwitserland heeft de Regering van het kanton Neuchatel, op de vertogen van den Vorort, hare verpligting erkend om geene verzendingen van wapens, komende van Besançon, over haar grondgebied toe te laten, en verklaard bevelen gegeven te hebben, dezelve in beslag te nemen. Men heeft op nieuw eene groote hoeveelheid krijgsbehoeften nabij Freiburg in beslag genomen. Het stoomschip *l'Industriel* voert de eedgenootschappelijke vlag.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 14 *October*. Bij de bank van Engeland bedient men zich tegenwoordig van een met verwonderlijke juistheid werkend middel, om de souvereinen te wegen en die welke het vereischte gewigt niet houden, buiten omloop te brengen. Men doet 80 of 100 souvereinen in eene ronde buis, en bij het naar beneden vallen in den lager geplaatsten toestel, bekomen zij, die niet wigtig zijn, eenen ligten schok, die hen naar een afzonderlijk bakje stuwt, terwijl de goeden in het voor hen bestemde bakje vallen. Daarna worden de te ligte souvereinen, in een ander gedeelte van den toestel, met verwonderlijke vaardigheid midden doorgesneden. Op deze wijze kunnen 2000 souvereinen iedere minuut, onbruikbaar gemaakt en 35,000 daags gewogen worden.

— Zoo met betrekking tot de leening *Eynard*, als tot den onlangs overleden minister *Coletti*, bevat de Engelsche *Times* van den 12 ll. eenen aan hare redactie toegezonden brief, die ons, om de bijzonderheden die men daarin ontmoet, der overneming waardig is toegeschenen. Dezelve luidt aldus:

»ATHENE, 28 September.

De opmerkingen van de *Times* over de handelwijze van den heer *Eynard*, ten opzigte van de 500,000 fr., door hem, met zoo veel ophefs, aan den heer *Coletti* ten verleden voorjare aangeboden, zijn door de Grieksche dagbladen overgenomen en met groote belangstelling gelezen geworden door Koning *Otto's* onderdanen die reeds grootelijks op den heer *Eynard* misnoegd waren, zelfs toen zij nog dachten dat hij belangeloos handelde en dat het louter uit een verkeerd Philhellenismus was, dat hij hunne nationale schuld vergrootte en den Koning aanmoedigde in het voortzetten van onvoorzigtige uitgaven en het verkorten van hunne staatkundige regten, nog misnoegder zijn echter geworden sedert zij ontwaard hebben, dat buiten en behalve den voor het publiek ingerigtten brief van den heer *Eynard* aan den heer *Coletti*, die verleden voorjaar in alle Europesche dagbladen verschenen is, er ook nog bijzondere brieven bestonden, door den heer *Eynard* aan zijne agenten te Athene geschreven en waarbij de wezenlijke aard der onderhandeling voor den dag komt, zoo als wij hier kortelijk laten volgen.

»De heer *Eynard* had aanzienlijke sommen in de Grieksche nationale bank geplaatst, en toen hij vernam, dat Groot-Brittannie zijn aandeel vorderde in de intrest der leening, die op den 1 Maart ll. zou komen te verschijnen, maakte hij zich angstig, dat die vordering eene finantiële crisis zou kunnen doen ontstaan, bij welke het bankpapier in den wind zou kunnen verstuiven en kwam hij op het denkbeeld, dat ingeval hij zelf de gevorderde gelden voorschoot, en hij daarvoor tot zekerheid nam de aandeelen, welke het Grieksch gouvernement in de nationale bank bezat, hij op die wijze welligt niet alleen het kapitaal, hetwelk hij reeds in de bank had, voor alle gevaar zou beveiligen, maar tevens eene goede geldbelegging zou doen en zijnen invloed bij de instelling zou vermeerderen. „Niemand die den heer *Eynard* zoo goed kent, als de Grieken zulks doen, kan voorts nog in twijfel trekken, dat ook op hem gewerkt heeft de zucht, om, wanneer zulks met zijne niet mindere zucht om geld te winnen overeen te brengen is, een brillant figuur in staats-documenten te maken. Tusschen het afzenden van den brief van Parijs en deszelfs aankomst te Athene waren echter onvoorziene gebeurtenissen voorgevallen; de heer *Coletti* had de meerderheid verloren en het parlement was ontbonden, en daar de confidentiële brief eene voorwaarde inhield, die niet opgenomen was in den openbaren brief, die door geheel Europa paradeerde, te weten: dat de zekerheid bij parlements-acte bekrachtigd zou worden, zoo spatte de geheele onderhandeling in duigen. Zes maanden later evenwel, toen de Heer *Coletti* zag, dat de ontbinding van het parlement hem, daar zij hem zonder budget of eenig ander gezag, om de belastingen op te innen, liet, in groote moeijelijkheden wikkelde, zocht hij de in vergetelheid geraakte schriftuREN weder bijeen en wierp hij dezelve den Heer *Eynard* in het aangezigt, in den vorm van eenen wissel op twee maanden tijds, een doellooze maatregel, die den Heer *Eynard* te Parijs niet meer verwonderd kan hebben, dan de Grieken te Athene, die zeer goed wisten, dat de storm overgewaaid was, zonder eenige finantiële crisis berokkend te hebben. Ook bleef de Heer *Eynard* veel ophef maken van zijn edelmoedig aanbod, — maar honoreerde de wissels niet."

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 12 *October*. De vooruitzigten zijn, wat den toestand der geldmarkt aanbelangt, nog geenszins gunstig. Sedert acht maanden is de minister *Dumon* bijna dagelijks heftig gegispt geworden, omdat hij, ten aanzien der leening, tot geen besluit scheen te kunnen komen. Zeer onverwachts is daarop de koninklijke ordonnantie uitgevaardigd, waarbij de aanbesteding van 250 millioenen fr. wordt voorgeschreven. Eerst was men algemeen van het denkbeeld, dat de minister van finantien zich had kunnen verstaan met eenige voorname kapitalisten, en dat alzoo de genoemde sommen, zonder merkelijk bezwaar, zouden kunnen worden gevonden. Van eene liberale zijde wordt thans echter medegedeeld, dat daarvan niets is, en dat de minister het bovengenoemde besluit heeft genomen, zonder de zekerheid te hebben van te zullen slagen.

Algemeen wordt verzekerd, dat de voorname bankier, waarmede de heer *Dumon* in den aanvang der vorige week zou hebben gehandeld, heeft geweigerd om eenige verbindtenis aan te gaan, die niet dadelijk zou moeten werken, en welligt te regt heeft gemeend, dat de toestand der geldmiddelen in Europa zoo dreigend was, dat het ongeraden moest worden geacht, om thans reeds den prijs vast te stellen, waarop hij over eene maand geld zou kunnen verschaffen.

Men vreest, dat, wanneer de finantiële crisis in Engeland binnen dien tijd niet geheel, of voor een groot gedeelte, zal zijn opgehouden, (en naar luid der laatste berigten uit dat rijk bestaat daartoe nog in het allerminst geen vooruitzigt) het zal kunnen gebeuren, dat op den 10 November, er of in het geheel geene personen zullen worden gevonden, die de benoodigde fondsen zullen willen verschaffen, of die zich wel daarmede zullen willen belasten, doch niet dan op zoodanige onvoordeelige voorwaarden, dat de bewindslieden daarmede geen genoegen zullen mogen nemen. Op grond van een en ander, is in deze zaak nog veel te voorzien, en is het er nog ver van af, dat de toestand der openbare Fransche schatkist als geregeld kan worden aangemerkt.

— Het vertrek van den Prins *van Joinville*, die in last heeft, om het bevel over het Fransche eskader in de Middellandsche zee over te nemen, geeft aanleiding tot menigvuldige en dikwerf zeer uiteenloopende geruchten. Eerst was gemeend, dat de Prins de practische oefeningen en exercitiën van dat eskader zou besturen. Het ver gevorderde jaargetijde doet met grond veronderstellen, dat de vloot eene meer ernstige bestemming zal hebben. Sommigen verzekeren, dat de vloot naar Spanje, anderen, dat zij naar Italie zal worden gezonden. — Het ontbreekt voorts niet aan geruchten, nopens buitengewone wapeningen en ligtingen van zeelieden. Dat op deze en dergelijke geruchten voorshands niet veel staat te maken is, behoeft wel geen betoog. Intusschen was men in Toulon overtuigd, dat die vloot nog vooreerst niet in de haven dier stad zou blijven.

Van den 13*den*. Een der in deze hoofdstad uitkomende dagbladen deelt mede, dat men in het vertrek van den overledenen hertog *de Praslin*, in eene digt geslotene lade, heeft gevonden eenige ijzeren nagels en losse schroeven; dat men in den beginne, daar men niet wist waartoe die voorwerpen behoorden, weinig acht op dezelve heeft geslagen, doch naderhand, bij het opruimen van het slaapvertrek, hetwelk door de hertogin *de Praslin* werd gebruikt, de afgrijselijke ontdekking heeft gedaan, dat al de schroeven, welke de zeer zware en met metalen versieringen rijk voorziene hemel van het ledikant aan den zolder van het vertrek bevestigden, op slechts eene enkele na, waren weggenomen en de daardoor in het hout van den zolder te weeg gebragte gaten met was waren gestopt; zoodat er slechts een ligte schok noodig zou zijn geweest, om dien hemel te doen nederstorten en den persoon, die zich onder denzelven bevond, te verpletteren.

— Het ministeriële ochtendblad behelst een betoog over de finantiële aangelegenheden van Engeland, dat niet zeer geruststellende is. Het geeft een staat op van de langzame vermindering van de fondsen der Bank, in vergelijking van de door haar aangegane verbindtenissen. Daaruit blijkt: dat deze fondsen, die den 2 Januarij dezes jaars 14,900,000 p st. bedroegen, in de week van den 2 tot den 8 October gedaald waren tot 8,565,307 p. st.; met andere woorden, dat de verhouding, die tusschen het actief en passief der Bank op 2 Januarij omtrent 38 pCt. was, langzamerhand afdalende den 2 October op omtrent 23 pCt. gekomen was. Het blad voegt er nog bij, dat het waarschijnlijk is, dat dit cijfer nog wel zal gedaald zijn, doordien de Bank den 12den het dividend voor de staatsschulden, ten beloope van 6 millioenen, moest betalen, en het te vreezen was, dat dit niet zonder gewigtigen invloed zou blijven op de geldelijke gesteldheid van dit ligchaam. Algemeen gelooft men, dat deze voorstelling der zaak door het ministeriële ochtendblad wel wat zwart gekleurd is; sommigen daarentegen meenen, dat het blad hiermede de menigte als ware het heeft willen voorbereiden op het vernemen van de tijding, dat de Engelsche Bank hare betalingen moet schorsen. De bankiers te Parijs maken echter van deze gele-

genheid gebruik, om den prijs der Fransche renten zoo veel mogelijk te drukken, ten einde bij de inschrijving voor de leening zoo veel te grooter voordeelen te kunnen bedingen.

— De wederzijdsche opgewondenheid in Zwitserland neemt nog dagelijks toe. Ook de meerderheid des Grooten Raads van Graauwbunderland zal denkelijk voor oorlogzuchtige maatregelen tegen den Sonderbond stemmen, en van dien van Sint Gallen verwacht men hetzelfde. De regering van Waadland heeft de stoomboot die op het meer van Neuchatel dienst doet in beslag genomen en gewapend, ten einde den toevoer van wapenen naar de onderling verbonden Kantons langs dien weg af te snijden. Hierdoor kan men den oorlog als reeds werkelijk begonnen aanmerken, en het is te duchten dat hij nog vóór het weder zamen komen van den Landdag uit zal barsten.

— Van de vier voornaamste onafhankelijke Italiaansche Staten is Napels thans de eenige welke den weg van vooruitgang nog niet heeft ingeslagen. De Paus levert daarvan dagelijks nieuwe proeven. De Groothertog van Toskanen heeft na eenige aarzeling de teugels van het bestuur aan een liberaal ministerie in handen gegeven. De Koning van Sardinie betoont zich ook geneigd tot het maken der vereischte veranderingen; de Raad van State is bijeengeroepen, om de wenschen des volks te overwegen. Napels biedt dus nog wederstand, maar zal ook spoedig eenen anderen weg inslaan, zoo men ten minste op de verzekering van doorgaans geloofwaardige personen vertrouwen mag.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den* 14 *October*. Men verneemt, dat Z. M. heeft benoemd den vice-admiraal *Machielsen*, tot kommandant der zeemagt in de Oost-Indiën, ter vervanging van den schout-bij-nacht *van den Bosch*.

— Bij besluit van den 13 dezer heeft Zijne Majesteit aan den minister van Staat, *W. A.* baron *Schimmelpenninck van der Oije*, gouverneur der provincie Gelderland, op het daartoe door hem gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit de betrekking van lid der Eerste Kamer van de Staten-Generaal, te rekenen van den 18 dezer maand.

— Heden heeft bij den Hoogen Raad, burgelijke kamer, de voorgeschreven eed afgelegd de E.G.A. Heer Jhr. Mr. *H. M. Speelman Wobma*, laatstelijk vice-president van het Hof in Vriesland, die onlangs tot president bij dat collegie benoemd is. Het openbaar ministerie, waargenomen door den Heer advocaat-generaal Mr. *Gregory*, heeft voor het nemen van het daartoe betrekkelijke requisitoir eene toepasselijke rede gehouden, waarin hij hulde gebragt heeft aan de uitgebreide regtskennis van den benoemde, hetgeen den Raad zoo menigmaal was gebleken, uit de arresten, welke door het gemelde collegie waren geslagen.

— Heden werd wederom een Kabinetsraad gehouden, die vrij lang geduurd heeft. Ofschoon zulks op het tegenwoordig tijdstip, kort voor de opening van de Zitting der Staten-Generaal, niets buitengewoons is, spreekt het echter van zelf dat de geruchten, die hier sedert eenigen tijd geloopen hebben, als zou de troonrede dit jaar hoogst belangrijke verklaringen en voornemens bekend maken, daardoor levendig worden gehouden.

Wat nu van deze geruchten en de aanleidende oorzaken daartoe ook zij, dit kan niet ontkend worden dat de verwachting, als zou in de troonrede de Grondwet worden ter sprake gebragt, vrij algemeen gedeeld wordt. Maar niet minder is het waar dat er sommigen gevonden worden, die nog niet zoo geheel overtuigd zijn, of men wel, zoo als bij velen schijnt geloofd, om niet te zeggen verlangd te worden, zich op eene *geheele* grondwets-herziening, in den eigenlijken zin des woords, kan voorbereiden, dan of er niet veeleer slechts sprake zal zijn van *eenige partiële wijzigingen of veranderingen*, waarvan de Koning de noodzakelijkheid mag hebben ingezien.

AMSTERDAM, *den* 13 *October*. *Het Genootschap ter Bevordering der Genees- en Heelkunde* te Amsterdam hield, op Woensdag den 1 September 1847, eene buitengewone vergadering, in het locaal voor de Clinische School dezer stad, onder voorzitting van den hoogleeraar *C. B. Tilanus*.

De voorzitter opende deze met eenen hartelijken welkomsgroet en eene treffende herinnering aan de leden, welke, in het jongst verloopen jaar door den dood aan het genootschap ontrukt werden, met name de heeren: *J. A. Mulder Jzz.*, m. d. en hoogleeraar aan de hoogeschool te Utrecht, *J. C. Croissant*, m. d. en 1ste officier van gezondheid bij de armée te Breda; *G. L. van de Kasteele*, m. d. te 's Gravenhage en *C. J. van Cooth*, m. d. te Amsterdam, wier loopbaan en wetenschappelijke verdiensten door hem in korte trekken werden geschetst.

Hierna deed de secretaris verslag van de werkzaamheden gedurende het afgeloopen genootschapsjaar en van de werken, die ten geschenke zijn ingezonden geworden.

Vervolgens gaf de voorzitter het woord aan den heer dr. *Voorhelm Schneevoogt*, die, namens de commissie voor de waarneming der epidemische constitutie een naauwkeurig verslag uitbragt over het ziektekarakter van het jaar 1846, waargenomen te Amsterdam en elders, voornamelijk in Noord-Holland.

De tijd voor de beantwoording van de vraag over de geschiedenis der genees- en heelkunde in Nederland, uitgeschreven in den jare 1843, met den 1 Februarij jl. verstreken zijnde, stelde het bestuur voor, deze vraag op nieuw voor eenen onbepaalden tijd op te hangen. Hiertoe werd eenparig besloten. Zij luidt als volgt:

Eene geschiedenis der genees- en heelkunde in Nederland, van de vroegste tijden tot aan den dood van *Matthias van Geuns* en *Andreas Bonn*.

Op de vragen over den typhus en de amaurosis worden de antwoorden tegen 1 Februarij e. k. ingewacht.

Wijders werd door het bestuur voorgesteld, in dit jaar geene nieuwe en bepaalde prijsvragen uit te schrijven, maar, als meer met den geest der tegenwoordige wetenschappelijke rigting overeenkomstig, aan geschriften, over onderwerpen tot het gebied der geneeskunde in al haren omvang behoorende, die geacht zullen worden eene wezenlijke bijdrage tot hare bevordering te hebben geleverd, naar gelang van de waarde, die aan deze zal worden toegekend, hetzij zij in handschrift, of, reeds in druk verschenen, aan het genootschap zullen worden toegezonden, eene gouden of zilveren medaille, op den stempel des genootschaps geschroefd, toe te kennen.

Met eenparige goedkeuring werd dit voorstel door de vergadering aangenomen, en tot aankondiging van deze prijs-uitloving in dit programma besloten, terwijl tevens de uitnoodiging tot het leveren van bijdragen voor de *Topographia medica* van Nederland, in het programma des vorigen jaars aangekondigd, wordt herhaald.

Eindelijk bragt de voorzitter ter tafel, namens het bestuur, een rapport over het werk getiteld: *Levensberigten en Lettervruchten van nederlandsche geneeskundigen, van de vroegste tijden tot op onze dagen. Eene bijdrage tot de geschiedenis van de geneeskunde in Nederland*, 1ste deel. *Van de vroegste tijden tot op de stichting der Leijdsche Hoogeschool*, xvj en 664 bladz., door *W. E. Ludeking*, stads heel- en vroedmeester te Brielle, door den schrijver aan het genootschap aangeboden, besluitende dit rapport met het volgende voorstel:

»Het bestuur, in aanmerking nemende dat de door het genootschap in het jaar 1843 uitgeschrevene prijsvraag over de geschiedenis der genees- en heelkunde, tot op *M. van Geuns* en *A. Bonn*, tot hiertoe geenen beantwoorder heeft gevonden, en vermeenende dat de arbeid van den heer *W. E. Ludeking* daartoe belangrijke bouwstoffen heeft geleverd, en deszelfs voltooijing alzoo eenige aanmoediging van wege het genootschap verdient, heeft besloten naar aanleiding van art. 19 der wetten, aan de vergadering voor te stellen, den heer *Ludeking* de zilveren medaille, op den stempel des genootschaps geschroefd, aan te bieden."

Dit voorstel werd door de vergadering met belangstelling ontvangen, en na eene levendige discussie eenparig besloten, op de boven aangevoerde gronden aan den heer *W. E. Ludeking* de zilveren medaille aan te bieden, met voorbehoud om, na de voltooijing van dezen gewigtigen arbeid, de waarde deszelven op nieuw te toetsen, en over hare erkenning te besluiten.

Het genootschap, van opgemelde besluiten kennis gevende, heeft gemeend, als voormaals, daarbij te moeten voegen: dat alleen Nederlandsche genees- en heelkundigen zullen toegelaten worden te dingen naar eenigen prijs; dat men geenerlei geschriften zal aannemen, tenzij gesteld in het Nederduitsch, zeer leesbaar en met eene onbekende hand geschreven; dat de antwoorden op voorgestelde prijsvragen met eene zinspreuk moeten onderteekend zijn en vergezeld gaan van een verzegeld billet, ten opschrift hebbende dezelfde zinspreuk en inhoudende den naam, den titel en de woonplaats des schrijvers: dat alle geschriften, zonder onderscheid, vrachtvrij moeten gezonden worden aan den medebestuurder en secretaris des genootschaps *P. J. van Maanen*; dat alle voorstellen, bijzondere verhandelingen, waarnemingen, of verzameling van waarnemingen, liefst vóór den 1 Julij van ieder jaar, moeten worden ingeleverd; dat alle stukken, welke door het genootschap der uitgave worden waardig gekeurd, zijn volstrekte eigendom zullen zijn, terwijl de overige den schrijver zullen worden terug gezonden; dat de verzegelde billetten der niet voldoend gekeurde prijsschriften ongeopend zullen verbrand worden; dat bestuurders des genootschaps niet zullen mogen dingen naar eenigen eereprijs, dat ook aan geen zijner leden zulks geoorloofd zal worden, dan onder voorwaarde, dat zijn prijsschrift, en het opschrift van het daarbij gevoegde verzegelde billet, met de letter L geteekend zij; dat, eindelijk, de namen eens iegelijken, wien, uit welken hoofde ook, eene premie geschonken wordt, ten spoedigste door middel der gewone tijdschriften, zal bekend gemaakt worden.

In deze buitengewone vergadering werden tot gewone leden verkozen de heeren: *C. de Bordes*, med. doctor te Amsterdam, *H. van Dalen*, med. doctor te Veenendaal, *E. C. Heynsius*, med. doctor te Amsterdam, *L. Lehman*, med. en art. obstet. doctor te Amsterdam, *J. Pekelharing*, med. doctor te Zaandam, *G. H. Ramaer*, med. doctor te Zutphen, *H. F. A. Sasse*, math. mag., philos. nat., med. chir. et art. obstetr. doctor in de Rijp en *M. J. Verkouteren*, med. doctor te Amsterdam.

LEEUWARDEN, *den* 18 *October*. Door Zijne Majesteit zijn bij besluit van den 6 dezer, no. 69, goedgekeurd de uitgebragte beroepingen van predikanten, door de kerkeraden der gemeenten hierna genoemd, als:

van de hervormde gemeente van Otterlo, onder de classis van Arnhem, op *B. J. Adriani*, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Utrecht;

van de hervormde gemeente van Hall, onder de classis van Arnhem, op *G. L. Talma*, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Overijssel, en

van de evangelisch-luthersche gemeente te Gouda, op *W. F. Barbiers*, predikant bij de evangelisch-luthersche gemeente te Harlingen.

— Het *Staatsblad* no. 59, behelst, gelijk vroeger gemeld is, het besluit van 23 September 1847, houdende bepaling, dat Zr. Ms. besluit van 28 November 1840 (*Staatsblad* no. 74), betrekkelijk het algemeen pardon, niet langer dan tot 1 Januarij 1848 van kracht zal blijven. Dat besluit is daarop gegrond, dat, sedert de uitvaardiging van gemeld besluit, voor de daarbij belanghebbenden ruime gelegenheid heeft bestaan, om zich de daarin vervatte gunstige bepalingen ten nutte te maken, en dat er mitsdien een termijn dient te worden vastgesteld, gedurende welken slechts dat besluit nog van toepassing zijn zal.

— De *Staats-Courant* van den 12 der bevat het programma voor de opening van de gewone vergadering der Staten-Generaal te 's Hage, op heden. Dit stuk onderscheidt zich in niets van de vorige van dien aard.

— De bepaling van art. 522 Burg. Wetb., waarbij aan den bewindvoerder over de goederen van eenen afwezige, als belooning wordt toegekend 2½ pCt. der ontvangst en 1½ pCt. der uitgaaf, heeft onlangs stof tot een regtsgeding op geleverd. Het gold de vraag: of onder het woord *ontvangst* in dat artikel voorkomende, moet begrepen worden al hetgeen de bewindvoerder als tot den boedel behoorende onder zijn beheer verkrijgt, en bepaald of de bij art. 522 toegekende belooning ook mag berekend worden, over de waarde van overgenomen effecten? De arrondissements-regtbank heeft, in strijd met het gevoelen van het openbaar ministerie, de vraag ontkennend beantwoord en bij haar vonnis beslist: dat, hoezeer art. 522 niet bepaald uitdrukt wat onder het woord *ontvangst* te verstaan zij, het echter uit den zin en het verband van dat artikel en de bedoeling van den wetgever, moet worden opgemaakt, dat hier niet mag worden verstaan, al hetgeen de bewindvoerder als tot den boedel behoorende in zijn bezit verkrijgt, maar alleen eene jaarlijksche belooning, welke voor de administratie is toegekend; en dat dus alleen die ontvangsten te verstaan zijn, welke door den bewindvoerder op de debetzijde van zijne jaarlijksche rekening moeten en mogen worden gebragt, waaronder effecten niet behooren.

— De betrekking van professor der wiskunde aan het athenæum te Maastricht, waaraan eene vaste jaarwedde van 1200 gulden verbonden is, opengevallen zijnde, zijn degenen, die, den graad van doctor in de wis- en natuurkundige wetenschappen bezittende, naar den openstaanden leerstoel wenschen te dingen, uitgenoodigd geworden, om, uiterlijk vóór den 30 October eerstkomende, hunne aanvrage, vergezeld van de noodige bewijzen, aan den raad van bestuur voornoemd, vrachtvrij in te zenden.

— De veiling van het Surinaamsch meubelhout, welke van wege de Overijsselsche vereeniging *tot ontwikkeling van Provinciale welvaart*, op den 11 ll., te Zwolle plaats gegrepen heeft, is gunstig afgeloopen, en heeft aan de verwachting volkomen beantwoord; onderscheidene houtsoorten zijn tegen hooge prijzen van de hand gedaan, en op de veiling zelve hoorde men den wensch uiten, dat zij spoedig door nieuwe veilingen achtervolgd mogt worden. Het zal het bestuur der vereeniging ook wel niet aan den lust en ijver ontbreken, dezen tak van handel, die voor kolonie en moederland van groot gewigt kan worden, eene verdere ontwikkeling te geven. De Overijsselsche schrijnwerkers en meestres timmerlieden, welke thans door deze veiling in Surinaamsch hout gesorteerd zijn, om daarin voor diverse middelen bestellingen te kunnen aannemen, zijn te Zwolle: *G. Worst*, *J. Kamphuis*, *W. C. Wijgmans*, *G. W. Broeker*, *H. Krüger*, *Z. Klinkert* en *G. de Groot*. — Te Kampen: *P. Telder* en *C. Rietberg*, en te Deventer: *C. J. Scholten*.

— De staat van de sterkte der kolonien van de maatschappij van weldadigheid beliep op den eersten October jl., in de gewone kolonien 2692; Ommerschans 2750; eerste gesticht Veenhuizen 2104; tweede gesticht Veenhuizen 2287; derde gesticht Veenhuizen 2343; Wateren 99, en algemeene directie 36; totaal 12,311 zielen.

Ter vervulling der te Vlissingen bestaande vacature bij de Nederduitsche Gereformeerde gemeente is het volgende twaalftal van Predikanten geformeerd: DD. *D. Bresser*, te Strijen; *J. P. Hasebroek*, te Breda; *J. G. Wanrooy*, te Stad aan het Haringvliet; *P. N. Zijnen P.Jz.*, te Ter Heyde aan Zee; *N. Beets*, th. dr., te Heemstede; *J. J. van Toorenenbergen*, te Elspeet; *J. C. Hentzepeter*, te Berkel; *C. A. Kam*, te Oost- en West-Souburg; *E. W. H. Molemans*, te Hilversum; *A. J. Molenaar*, te Scheveningen; *N. Osti*, te Putten op de Veluwe, en *F. C. van den Ham*, th. dr., te Harderwijk, de laatste bij overstemming tegen *A. Tonkens*, te Oostwolde, en *B. J. H. Taats*, te Harderwijk.

SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: 10 October S. J. Dekker, *Onderneming*, Drammen, hout F. J. Frankema, *de Verwachting*, Petersburg, tarwe. 11 dito J. Hall, *Lord John Russell* (*S.*), Londen, suiker. 12 dito H. W. Nevill, *Lion* (*S.*), Londen, ledig; K. K. de Boer, *Hoop en Verwachting*, Liverpool, zout. 13 dito H. A. Brouwer, *Elsiena*, Memel, klaphout. 15 dito G. E. Schuur, *Agatha*, Memel, hout; B. A. Visser, *Gezina*, Stokholm, teer; G. J. Albrets, *Jeannette*, Bremen, rogge; T. Colijer, *Magnet* (*S.*), Londen, stukgoederen; S. Cook, *Sir Robert Peel* (*S.*), Londen, stukgoederen.

Vertrokken: 9 October J. H. Cappen, *Concordia*, Noorwegen, ballast; A. Albretsen, *Ernstatningen*, Noorwegen, pannen en ballast; C. Hagensen, *Argo*, Noorwegen, pannen en ballast; T. Colijer, *Magnet* (*S.*), Londen, boter en vee. S. Cook, *Sir Robert Peel* (*S.*), Londen, boter en vee. 10 dito H. Nielsen, *Johanna*, Noorwegen, ballast; A. J. Berentsen, *Duen*, Noorwegen, ballast. 13 dito J. Hall, *Lord John Russell* (*S.*), Londen, boter en vee; H. W. Nevill, *Lion* (*S.*), Londen, boter en vee. 14 dito J. D. Visser, *Maria*, Newcastle, kaas. 15 dito F. J. Frankema, *de Verwachting*, Schotland, kaas.

MENGELWERK.

Voor Schapenhouders.

Wij achten het niet onbelangrijk, om de *Schapenhouders* en *Veehouders*, voor al de eerste, opmerkzaam te maken op eene, door professor *Numan* geschreven aanwijzing ter genezing *van de schurft der Schapen en van ander Vee*, zoo der aanwending van *Rattekruid* en *Kwikmiddelen*. Het is bekend, welke gevaarlijke uitwerkingen het gebruik dier middelen soms bij mensch en dier ten gevolge hebben.

Het *weren* der schurft en haar eenigste *karakteristieke* kenmerk bestaat bij alle diersoorten, en ook bij den mensch, in de ontwikkeling en voortplanting van een klein insect, dat naar de onderscheidene diersoort verschillend is, en *schurftmijt* (*Acarus scabiei*) genoemd wordt. Deze diertjes leven in de huid en dringen in derzelver kanaaltjes kunnen zij hunne eijeren leggen, hetwelk alles den grond

legt tot alle bij de schurft voorkomende verschijnselen, terwijl door den overgang dier diertjes van het eene individu op het andere de besmetting plaats heeft, zoowel op dieren van dezelfde soort, als op verschillende diersoorten, alsmede van dieren op den mensch, en van den mensch op dieren.

Het spreekt van zelve, dat het dooden der mijten eene hoofdaanwijzing ter genezing der schurft uitmaakt, terwijl de geleerde schrijver, als het meest doelmatige en minst schadelijke middel, op grond eener langdurige ervaring, aanbeveelt het *uittreksel* van *tabak*, algemeen bekend onder den naam van *carotte-saus* of *karotte-zweet*, ook wel *spinnat* of *spinwater* genoemd. Dit middel is te bekomen bij de heeren *D. Koningsveld*, op de oude Waal no. 58, te Amsterdam, *J. Gueding*, *Rehm et Comp.*, *Minderop en Zoonen* en *J. G. Moll*, te Rotterdam.

Hoewel het niet nieuw is en in vele streken met vrucht tegen de genoemde ziekte wordt aangewend, zoo kan zijne bekendheid niet te *algemeen* zijn, ten einde daardoor de zware minerale vergiften buiten gebruik te houden. De *carotte-saus* heeft een donker bruin, bijna zwart aanzien, en de lijvigheid eener dunne siroop; bij derzelver aanwending bij de schapen wordt op de, door den uitslag aangedane plaats de wol van een gescheiden, maakt men de korsten los, en wordt het middel aldaar met een wollen lapje of iets dergelijks ingewreven. Later bezigtigt men van tijd tot tijd de aangedane dieren, om te ontdekken of men ook nog eenige plaatsen heeft voorbijgezien, en of vroeger reeds behandelde plekken beginnen te genezen. Men moet trouwens indachtig zijn, om bij de in zeer ergen graad aangetaste dieren niet alle plekken op eens te behandelen, maar zulks bij afwisseling te doen, omdat, wanneer men het op eene al te groote ligchaamsoppervlakte aanwendt, vooral in opene zweren, door opslorping van het verdovende beginsel, dat in den tabak aanwezig is, nadeelige toevallen zouden kunnen ontstaan. Zij, die meer uitvoerig met deze en nog andere geneeswijzen wenschen bekend te te worden, verwijzen wij naar het geschrift zelf, dat te Utrecht bij den Boekhandelaar *Bollaan* is uitgegeven. Wij hebben het alleen aangekondigd, om de zware vergiften uit de handen der leeken te houden, en eene *algemeene* bekendheid te geven aan een zeer doelmatig en min gevaarlijk middel tegen eene, vooral veel onder de schapen voorkomende ziekte.

Pr. Gr. Ct.

De herbouw van Hamburg.

Een reiziger, die onlangs Hamburg bezocht, deelt omtrent den herbouw dezer stad het volgende mede:

De leiding van den bouw is geheel en al aan den Engelschen ingenieur *Lindleij* toevertrouwd, die door sommigen als de weldoener van Hamburg geprezen wordt, door anderen voor een verkwister der staats-inkomsten wordt uitgekreten. Doch er loopt onder deze verschillende beoordeelingen zoo veel personaliteit en partijzucht, dat het voor den onbevooroordeelden moeijelijk wordt de waarheid te leeren kennen. Aan den eenen kant staat wel zoo veel vast, dat alle door *Lindley* aangelegde werken geniaal en grootsch zijn, en den bezoeker van het nieuwe Hamburg bewondering afdwingen. Maar aan den anderen kant zijn de kosten zeer groot, en gaan ze naar de bewering zijner tegenstanders, de krachten van Hamburg te boven. Een ander verwijt dat hem gedaan wordt, bestaat in de begunstiging van Engeland en Engelsche werklieden. Een groot getal Hamburger bazen en winkeliers leverde dienaangaande een bijzonder beklag bij den Raad in; doch hunne klagten werden als overdreven en ongegrond afgewezen.

Daardoor won de meening al meer en meer veld, dat *Lindley* door diplomatieke kunstgrepen de meerderheid van den Raad voor zich ingenomen had, en de Engelschman werd in een aantal vlugschriften en dagblad artikels aangevallen, zonder zich tot nog toe behoorlijk te hebben verdedigd. Wat de werken zelven aangaat, zoo schijnt het groote sluizentoestel volkomen aan het doel te beantwoorden, daar het niet alleen de straten zuiver en zonder stank houdt, maar ook aan de woningen gemakken verschaft, die vooral voor huisgezinnen van de burgerklasse, die geene dienstboden houden, als weldaden kunnen worden aangemerkt. Het tweede hoofdwerk, de waterleiding is nog niet geheel voltooid, en zoo kolossaal, dat de burgerij het geld daarvoor weigerde. Doch deze weigering is zekerlijk slechts bangmaken, want het zonde een Schilda's stukje wezen wanneer het voor het grootste gedeelte reeds voltooide werk werd gestaakt, en een zoo ontzettend groot kapitaal renteloos zoude blijven liggen. Een beter middel dan eene zoodanige weigering tegen de Engelsche concurentie, hebben eenige Hamburger indistruelen bedacht, door de vroeger uit Engeland ontbodene artikelen goedkooper en beter te leveren. In dit opzigt zijn bijzonder meldenswaardig de Hamburger ijzergieterijen, en de wagenfabrijk van *Croissant* en *Lavenstein*, waar de krooningswagen van den Koning van Hanover meesterlijk is hersteld, en voor de directie van den Berlijn-Hamburgschen spoorweg een wagen voor vorstelijke personen is gemaakt, die door zijne hechtheid en sierlijke bouw aller bewondering wekt. Het Engelsche crediet heeft hier ook eenen schok ondervonden, door eene gaz-verlichting voor Engelsche rekening, die slecht en duur is en ondanks den hoogen prijs weinig verdiensten, oplevert. Zoo als men weet is ook de bouw der Nicolaï-kerk door eenen Engelschman aangenomen, en het publiek aanschouwt met welgevallen het massive werk, waarvan de fondamenten reeds voltooid zijn. In September 1846 werd de eerste steen dezer kerk, onder eenen toevloed van meer dan 30,000 menschen, met zeer veel plegtigheid gelegd. Ook de herbouw der Petri-kerk wordt met ijver voortgezet. Het raadhuis echter en andere openbare gebouwen kunnen voor als nog wegens geld gebrek niet worden hersteld.

Anders is het gelegen met de particuliere huizen, die bijna allen op nieuw zijn herrezen, en zoo prachtig zijn uitgevallen, dat Hamburg thans zonder eenigen twijfel onder de schoonste steden van Europa mag gerangschikt worden. In het bijzonder wekken de straten rondom het Bassin van de Binnen-Alster de verbazing der vreemdelingen, waar ieder huis een paleis is. Bij de schitterende hôtels aldaar is het *hôtel de l'Europe* gekomen, hetwelk door de reizigers als het grootste en elegantste geprezen wordt.

Betreffende de bereiding van stijfsel uit den wortel van de bittere cassave, waarvan laatstelijk in berigten uit de kolonie Demerary is gewaagd, wordt ons van eene geachte hand het volgende medegedeeld:

»Ook in Suriname behoort de cassave (Jatropha Manihot) onder de meest welig groeijende, nuttige gewassen, die in alle gronden, zonder eenige voorbereiding, voortkomen. Men behoeft slechts een stuk wortel in den grond te leggen, om de plant spoedig te zien opschieten.

»De zoete cassave, wel te onderscheiden van de bittere, bevat een sterk vergiftig principe, hetwelk door uitdrooging verdwijnt, maar in den verschen staat des wortels doodelijk is. (De Brazilianen noemen deze twee verscheidenheden Mandiocca doce en brava.) — De zoete dient den Indianen tot hoofdvoedsel, en wordt op de houtgronden zeer veel en in de geheele kolonie geteeld. Ook de bittere cassave plant men, om er het hier bedoelde stijfsel uit te trekken, dat in de kolonie gomma genoemd en uitsluitend gebezigd wordt om het linnen stevigheid te geven, waartoe het in zuiverheid en witheid verre de voorkeur verdient boven de gewone stijfsel; zoodat het buiten twijfel ligt, of, zoo men eenmaal de proeve had genomen van het gebruik der gomma, deze weldra zeer gezocht zoude wezen.

»De bereiding van de gomma is hoogst eenvoudig en onkostbaar; ieder neger verstaat die, zoo als mij zulks bij ondervinding is gebleken, tijdens mijn verblijf in de kolonie. — Het is een zeer fijn, wit poeder, dat ook niet zelden gebruikt wordt, om daarmede de arrow-root te vervalschen; hetgeen zeer moeijelijk te ontwaren is en schadelijk voor de geneeskrachtige eigenschap van laatstgenoemd product.

»Daar het uit bovenstaande opgaven blijkt, dat ook voor Suriname de gomma een belangrijk artikel van uitvoer kan opleveren, en zulks zeker zal worden, indien daarnaar vraag ontstaat, zoo acht ik het van belang, de aandacht van het publiek op dit punt te vestigen. Zeer waarschijnlijk zou de cultuur der gomma veel voordeeliger zijn dan de uitheemsche cochenille-teelt, die, wegens de zware en somtijds maanden achtereen aanhoudende regens, geen eigenaardig product voor Suriname kan wezen.

H. Ct.

COMMISSARISSEN VAN DE STADS TEEKENSCHOOL te *Leeuwarden*, roepen bij deze op, alle zoodanige Jongelingen, welke verlangen Onderwijs te ontvangen in het BOUWKUNDIG TEEKENEN, om zich van heden tot en met den 4 November eerstkomende, daartoe aan te melden ten huize van den Heer *J. van der Wielen*, op de Nieuwestad alhier, des middags ten 12 ure, ieder voorzien van een bewijs van goed gedrag, afgegeven door de Bazen bij welken zij werken, ten einde uit degenen die zich alzoo aangeven, eene keuze te doen ter vervulling der opengevallen plaatsen op gedachte School.

Leeuwarden, den 18 October 1847.

Commissarissen voornoemd,
VAN BOELENS, *Voorzitter.*
C. J. BOLTEN, *Secretaris.*

ZEEVAARTKUNDE.

COMMISSARISSEN VAN DE SCHOOL VOOR WIS- EN ZEEVAARTKUNDE, gevestigd te *Harlingen*, brengen ter kennis van het algemeen:

Dat de heropening der School op Maandag den 1 November dezes jaars zal plaats hebben, en dat op dezelve kosteloos onderwijs zal gegeven worden in de WIS- en ZEEVAARTKUNDE en ENGELSCHE TAAL, aan Jongelingen die voor den Zeemansstand worden opgeleid.

Om tot dat onderwijs te worden toegelaten, wordt vereischt:

Ouderdom niet beneden de veertien jaren;
Bewijs van goed gedrag van het Bestuur der woonplaats van den leerling;
Een af te leggen examen in het lezen, schrijven en rekenen.

Zij die verlangen van deze instelling gebruik te maken, zullen zich moeten aanmelden bij Commissarissen, Maandags, Donderdags en Zaturdags, des morgens van 10 tot 12 ure, aan het Schoollocaal bij de Vischmarkt.

Harlingen, den 2 October 1847.

Commissarissen voornoemd,
D. KRAIJER.
A. HARMENS.
IJ. RODENHUIS Pzn.

De Leden van het Negende District der Vriesche Afdeeling van het Nederlandsche Bijbelgenootschap, worden bij deze opgeroepen ter bijwoning der algemeene Vergadering te Beetsterzwaag, op Maandag den 25 October e. k., des voormiddags ten elf ure, ten huize van den Kastelein *F. Posthuma*, in de Pilaars.

Namens den Heer President,
J. C. FISCHER Sr.,
Secretaris.

Nederlandsche Handel-Maatschappij.

De DIRECTIE maakt bekend, dat door haar zullen worden geveild, te *Amsterdam* op *Donderdag den* 11 *November* 1847:

8700 Kranj. en Kanass. JAVA SUIKER, liggende *aldaar.*
7756 dito dito DITO » *Rotterdam.*
3154 dito dito DITO » *Dordrecht.*
2547 dito dito DITO » *Middelburg.*

of zoo veel minder als daaraan door het niet tijdig binnenkomen der nog verwacht wordende partijen mogt ontbreken.

De Notitien met de Veil-Conditien zullen in tijds worden uitgegeven.

Amsterdam, den 13 October 1847.

VAN DER ONDERMEULEN, *Pr.*
T. SCHUURMAN, *D. f. S.*

*** Getrouwd:
Leeuwarden, den 14 October 1847.
JB. HOOGSLAG, *van Amsterdam*, met T. MIEDEMA.

*** Getrouwd:
Harlingen, den 14 October 1847.
P. VAN DER VLIET, en H. J. VAN OPPEN.

*** Heden verloste van eene welgeschapene DOCHTER, MARIA VAN HAAGEN, geliefde Echtgenoote van
Leeuwarden, den 16 October 1847. J. C. VAN BELKUM.

*** Heden werd mijne Echtgenoote F. M. WAGENAAR voorspoedig verlost van een' welgeschapen ZOON.
Heerenveen, den 17 September 1847.
L. G. PONNE, *Apotheker.*

*** Heden overleed, na langdurig lijden, mijne geliefde Echtgenoote SIJKE RENZES POSTHUMUS, in den ouderdom van ruim 51 jaren, na eene gelukkige Echtvereeniging van ruim 32 jaren.
Ternaard, den 12 October 1847.
W. VAN PEIJMA.
Mede uit naam mijner Kinderen.

*** Heden overleed in den ouderdom van ruim 69 jaren, onze waarde Moeder Mejufvrouw MARIA ELISABETH HARKEMA, Weduwe van den WelEerwaarden Zeer Geleerden Heer BERNARDUS BEKKER.
Groningen, den 13 October 1847.
MR. S. H. BEKKER.
R. J. C. BEKKER — PÄHLIG.

STAAT van de MIDDELPRIJZEN der *Granen* en andere *Objecten*, welke gedurende de eerste helft der maand October 1847, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt:

Tarwe,	Witte....	*f* 10,50	de Mudde.	Boter,	....	*f* 1,02	het pond.
	Roode....	» 0,00	» »	Vleesch,	Koe.....	» 0,45	» »
Rogge	....	» 7,25	» »		Kalfs....	» 0,00	» »
Gerst,	Vroege.. ..	» 0,00	» »		Schapen.	» 0,40	» »
	Late.......	» 5,50	» »	Varkens-vleesch,	Versch..	» 0,48	» »
Boekweit,	....	» 7,35	» »		Gerookt.	» 0,80	» »
Haver,	....	» 3,25	» »	Aardappelen,	Vroege...	» 0,00	de Mudde.
Witte Boonen	.. ...	» 0,00	» »		Late.....	» 2,40	» »
Erwten,	Witte.....	» 0,00	» »	Zaad,	Kool.....	» 11,25	» »
	Groene....	» 11,00	» »		Raap......	» 0,00	» »
	Graauwe..	» 0,00	» »		Lijn.......	» 9,75	» »

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden, den 16 October 1847.

De Burgemeester,
VAN BOELENS.

Opgave der Prijzen en aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 15 October 1847, aan de Waag te Leeuwarden:

PRIJZEN.	AANVOER.
BOTER, *f* 42,50.	531/4 204/8 94/16.
KAAS *f* 27,00 à *f* 30,00.	2795 Ned. ponden.

BOTERPRIJZEN bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*

LEEUWARDEN, Vrijdag den 15 October 1847: *f* 42,50.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 16 *October* 1847.

NEDERLAND.					Gebl.
Werk. Schuld	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$53\frac{1}{2}$	54	$53\frac{3}{4}$	
Dito dito ..	3 »	$65\frac{1}{4}$	$65\frac{1}{2}$	$65\frac{3}{8}$	
Dito dito ...	4 »	$84\frac{1}{2}$	$84\frac{3}{4}$	$84\frac{5}{8}$	
Amort.-Synd.	$3\frac{1}{2}$ »				
Handel-Maats.	$4\frac{1}{2}$ »	$164\frac{1}{4}$	$164\frac{3}{4}$	$164\frac{1}{2}$	
O. I. Leening	4 »	$84\frac{1}{4}$	$84\frac{3}{4}$	$84\frac{1}{2}$	
BELGIE.					
bij Banc. Belg ..	$2\frac{1}{2}$ pCt.				
SPANJE.					
L.b.*Ard.* van 85 £	5 pCt.	$13\frac{1}{2}$	14	$13\frac{5}{8}$	
Ditoonbep. Stuk.	5 »	$12\frac{1}{2}$	$13\frac{1}{4}$		
ditoBinnenl. à6/m	3 »	24	$24\frac{3}{4}$	$24\frac{3}{16}$	
Ardoin Coupon		$11\frac{1}{4}$	$11\frac{3}{4}$		

PORTUGAL.					Gebl.
Neg. te Londen	3 pCt.	$23\frac{1}{2}$	24		
Dito dito	4 »	$23\frac{1}{2}$	24		$23\frac{3}{4}$
RUSLAND.					
Ob. bij *H.* $\frac{1788}{1816}$	5 pCt.	$103\frac{3}{4}$	$104\frac{1}{4}$	104	
dito dito $\frac{1828}{1829}$	5 »	$103\frac{1}{2}$	$103\frac{3}{4}$	$103\frac{1}{2}$	
Dito bij dito..	4 »				
Dito bij *Stiegl.*	4 »				
AMERIKA.					
Oblig	6 pCt.				
Bank-Actien, ...					
OOSTENRIJK.					
Metaliek... ..	5 pCt.				
W.B. bij *G.&Co.*	5 »				
BRAZILIE.					
Leening.... .	5 pCt.				

Braz. 1824, $83\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$; Peru 17, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{4}$; dito Coup. *f* $1\frac{7}{16}$.

Binnenlandsche fondsen zijn flaauwer geweest, als ook Handelmaatschappij.

5 pct. Spaansche fondsen waren iets lager; 3 pct. waren aanvankelijk gewild, doch zijn later iets terug gegaan, blijvende echter $\frac{3}{8}$ pct. hooger dan gisteren; Portugal iets flaauwer, zoo als de overige buitenlandsche mede iets minder vast zijn geweest. — De hernieuwde lager koers der Engelsche fondsen van 14 dezer van Londen werkte ongunstig op de markt.

Uit de hand te koop:

Eene beste VISCH-AAK, groot 5 Ton, met Zeil, Mast en verder toebehooren; in 1844 nieuw uitgehaald. Te bevragen bij D. DE BOER, Scheepstimmerbaas te Bolsward.

HET PLAATSELIJK-BESTUUR *van Hemelumer Oldephaert en Noordwolde*, maakt hierdoor bekend, dat de naar aanleiding der Resolutie van het Collegie van Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, in dato den 1 September 1847, no. 5, opgemaakten Legger van Onderhoudpligtigen van het zoogenaamde Koudumer Var, van den 20 October 1847, gedurende twee maanden, des voormiddags van 9 tot 12 ure, ter Secretarie te Koudum, zal ter visie liggen voor de belanghebbenden, terwijl degenen welke zich daar over bezwaard mogten achten, hunne reclames binnen eene maand na gezegde twee maanden schriftelijk moeten indienen aan voornoemd Bestuur.

Koudum, *Het Plaatselijk-Bestuur voornoemd*,
den 12 October 1847. E. VAN ASBECK.
Ter ordonnantie van hetzelve,
J. ALBARDA GERLSMA, *Secret.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN SMALLINGERLAND, maken door deze bekend, dat de loting om de plaatsen voor Kramen enz., op de aanstaande HERFSTMARKT te *Dragten*, zal plaats hebben aan het Grietenijhuis van Smallingerland, op Zaturdag den 23 October e. k., des avonds ten zes ure, en dat de opgaven met naauwkeurige aanwijzing van de lengte en soort van Kramen enz. franco vóór gemelden dag aan het Grietenijhuis moeten worden gedaan.

Dragten, *Grietman en Assessoren voornoemd*,
den 15 October 1847. M. MANGER CATS.
Ter ordonnantie van dezelven,
J. E. v. D. MEULEN, *L. S.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN OPSTERLAND, brengen bij deze ter kennis, van de daarbij belanghebbenden, dat de NAJAARS-MARKT te Gorredijk, dit jaar zal aanvangen Zaturdag den 23 October e. k., en eindigen den daaropvolgenden Donderdag den 28 October, alsmede dat de gewone BEESTENMARKT op Maandag den 25 October zal worden gehouden.

Dat zij welke verlangen om met Kramen enz. deze Najaars-Markt te bezoeken, zich daartoe met franco Brieven, vóór of op den 22 October e. k., aan den Heer Assessor dezer Grietenij, wonende te Gorredijk, zullen moeten wenden, ten einde bij de Loting om de Plaatsen in aanmerking te kunnen komen.

Beetsterzwaag, *Grietman en Assessoren voornoemd*,
den 18 October 1847. S. VAN TEIJENS.
Ter ordonnantie van dezelven,
L. R. SALVERDA.

Verkoop van Paalhout.

HET DIJKS-BESTUUR *der Vijf Deelen Zeedijken Buitendijks*, zal, op Dingsdag den 26 October 1847, des voormiddags ten 10 ure, bij boelgoed doen verkoopen:

Omstreeks 1400 bruikbare PALEN, van 12 tot 30 palm lengte, liggende aan den Dijksvoet onder Almenum, ten Zuiden van Harlingen, bij Steen 52.

Harlingen, *Het Dijks-Bestuur voornoemd*,
den 18 October 1847. H. B. VAN DER HAER.
De Secretaris bij het Dijks-Bestuur,
M. VAN DER PLAATS.

Het Veerschip van Bolsward op Makkum.

De Notaris E. T. KUIPER, zal, ten verzoeke van den Heer I. J. VERWER, te Makkum, op Donderdag den 21 October 1847, des namiddags ten 3 ure, in *den Hof van Holland*, te Bolsward, provisioneel verkoopen:

Een overdekt en geadmitteerd VEERSCHIP, *de 2 Compagnons* genaamd, varende in de vaste Beurten van Bolsward op Makkum et vice versa, met de geregtigheden tot het Veer, en zulks met Zeil en Treil, staand en loopend Want, Touwwerk, Haken, Boomen en verdere Scheepsgoederen; zoodanig als hetzelve thans door *Sjoerds Tjerks Mensonides* wordt bevaren; — 8 dagen na de toewijzing te aanvaarden.

MR. A. VAN SLOOTEN, Notaris te Dokkum, zal, publiek op Vrijdag den 22 October 1847, des namiddags ten 4 ure, ten huize van de Wed. *Hendrik Klazes Vlasma*, Kasteleinsche te Niawier, bij strijk- en verhooggelden, presenteren te verkoopen:

1. Een perceel GREIDLAND, gelegen aan de Zuider-Ee onder Niawier, bij het Kadaster bekend gem. Nijkerk, sectie C, no. 552, groot 1 bunder 69 roede 60 el.
2. Een perceel BOUWLAND, gelegen onder Niawier, bekend bij het Kadaster der gemeente Nijkerk, sectie B, onder no. 602, ter grootte van 2 bunder 18 roede 40 el; welk perceel in tweeën zal worden geveild; zijnde thans in gebruik bij *E. Rijpma*, te Niawier, tot na het rispen der Vrucht van 1848.

Te aanvaarden: het 1ste perceel St. Petri 1848 en het 2de of laatste perceel, dadelijk na de finale toewijzing met bovengenoemd huurjaar. — In eigendom behoorende aan de Erven van wijlen *Pieter Klazes Kloostra.*

MR. H. P. WICHERS, Notaris te Leek, gedenkt, ten verzoeke van de Erven wijlen JAN en MARTEN LAMMERTS WESTERHOF, in leven Landbouwers te Op-Ende, op Zaturdag den 23 October eerstkomende, des namiddags ten 4 ure, *finaal*, te veilen en verkoopen, ten huize van de *Wed. de Haan*, te Op-Ende:

I. Eene BOEREN BEHUIZING, SCHUUR, HUT en verdere Getimmerten, gequoteerd met no. 28, benevens de VASTE, ALTOOSDURENDE, ONOPZEGBARE en IN ALLE LINIEN VERERVENDE BEKLEMMING van min of meer 61 bunder 67 roede Bouw-, Weid-, Hooilanden en Veldgronden, staande en gelegen te Op-Ende en Doesum, met nog hetzelfde REGT van BEKLEMMING van de HELFT in 95 bunder 44 roede 40 el, en van een DERDE AANDEEL in 71 bunder 92 roede 10 *ongescheiden Veldgronden*, mede aldaar gelegen; zullende te zamen voortaan jaarlijks op Midwinter tot vaste huur doen de som van *f* 121.

II. Den EIGENDOM van perceel *een.*

III. Den VOLLEN EIGENDOM van eene Boeren Behuizing, Schuur en verdere Getimmerten, geteekend no. 6, benevens Tuin, Hof en daarbij behoorende Bouw-, Weid-, Hooilanden en Veldgronden, staande en gelegen te Op-Ende, groot 26 bunder 7 roede 50 el; thans door *J. L. van Duinen* in losse huur wordende bewoond en gebruikt.

IV. Het een ZESDE AANDEEL in den VOLLEN EIGENDOM van eene Boeren Behuizing, Schuur en verdere Gebouwen, geteekend no. 4, benevens in de daarbij behoorende Bouw-, Weid-, Hooilanden en Veldgronden, groot ongeveer 25 bunder, staande en gelegen te Noordwijk, met het daarop staand HOUT; wordende door *Hind. Douwes Boersma* en *Vrouw* in losse huur bewoond en gebruikt.

V. Eene BEHUIZING en TUIN, geteekend no. 26, groot 13 roede 50 el, staande en gelegen te Op-Ende.

Voorts, ten verzoeke van dezelfde ERVEN en van JAN LIEKELS VAN DUINEN, Landbouwer te Op-Ende:

a. Eene BEHUIZING en TUIN, staande en gelegen in het Westeind van Op-Ende, groot 17 roede 90 el; en

b. De HELFT in 2 bunder 94 roede 20 el Land, gelegen te Lutjepost, grietenij Achtkarspelen, kadastraal bekend onder sectie A, no. 571.

Wijders zal, op Zaturdag den 23 October eerstkomende, des morgens precies ten 9 ure, op gewone Voorwaarden, worden verkocht: min of meer 300 zware EIKEN STAMBOOMEN, op de perceelen I en III voorhanden.

VERKOOPING
eener florissante Zeilmakerij en Taanderij enz.,
TE HEEG.

De Notaris G. S. ZIJLSTRA, te Heeg, zal, ten verzoeke van den Heer Mr. B. S. STIENSTRA, Procureur te Sneek, qq., op Maandagen den 25 October 1847, ten huize van *Gaasthé*, Herbergier te Heeg, provisioneel, en den 8 November 1847, bij *Bergsma*, aldaar, finaal, telkens des avonds ten 6 ure, publiek bij strijk- en verhooggelden presenteren te verkoopen:

1. Eene HUIZINGE en zeer gerenommeerde ZEILMAKERIJ, benevens daarbij behoorende TAANDERIJ, met KNECHTS WONING c. a., staande en gelegen te Heeg, alwaar deze affaires met het beste succes, sedert meer dan eene halve eeuw zijn en nog worden uitgeoefend, en waarin zoo des Winters als des Zomers negen Knechten werkzaam zijn; behoorende aan de Erven van den Heer *P. IJ. Visser.*
2. Eene HEEREN HUIZINGE, voorzien van diverse Vertrekken en Commoditeiten, mitsgaders nog eene WONING, beide mede te Heeg.
3. Een stuk GREIDLAND, groot 1 bunder 8 roede en 90 el, gelegen te Idzega, — en
4. Onderscheidene AANDEELEN in een Beurt-, Smak- en Kofschip, en in de Friesche Kofscheepsreederij te Woudsend.

Alles breeder bij Billetten omschreven, welke te bekomen en Condition te vernemen zijn ten Kantoren van voormelden Procureur en Notaris.

BELANGRIJK BOELGOED
van Meubelen en Huisgeraden
TE GALAMADAMMEN.

MR. DE CARPENTIER, Notaris te Koudum, zal, op Dingsdag, Donderdag en Vrijdag den 9, 11 en 12 November 1847, des morgens precies ten negen ure aan te vangen, bij boelgoed en om gereed geld presenteren te verkoopen:

Eenen belangrijken, best onderhouden en zindelijken INBOEDEL, bestaande voornamelijk in: 9 beste Bedden met Peluwen, Kussens, wollen en andere Dekens, pl. minus 100 stuks onderscheidene Stoelen, 20 zoo mahonijhouten als andere Tafels, 2 welgeconserveerde Kagchels, een best Kabinet, een Jouwster Spinde, Turfbak met cilinder, Engelsche en andere Lampen, onderscheidene groote en kleine Spiegels, Tafellinnen, Handdoeken enz., Engelsch en ander Aardewerk, eene groote hoeveelheid Glas- en Kristalgoederen, waaronder 12 Champagne-glazen, Theegoed, Thee-serviezen en Porselein, eene aanzienlijke partij Koper-, Blik- en IJzerwaren en hetgeen verder tot een welingerigt Logement behoort.

Voorts; 3 kalve en 1 vette Koe, 1 best Kalfsrier en 3 Schapen, Boerenreeuw en Gereedschap, als: 1 Tjenne met koperen hoep, koperen en houten Aden en Emmers, Molkenvaten, Znipbootsen en wat dies meer zij. — Een Kapwagen, twee nieuwe Barten met aanbehooren, een Melkboot, Vischkaren en onderscheidene Paardenkribben, en hetgeen ten dage des verkoops meer zal worden aangeboden.

Wie gading maakt, kome op tijd voormeld, ten huize van de Wed. *Christ. Suhr*, te Galamadammen en koopen op alsdan voor te lezen Conditien.

NB. De Goederen zijn dagelijks te bezigtigen.

De aanbesteding van p. m. 800 ton Baggelaar Turf,

ten behoeve der Armen van de Israëlitische Gemeente te Leeuwarden, is *uitgesteld* tot op Maandag den 25 October e. k., des avonds ten *zeven ure.* — De gegadigden kunnen dan nog hunne monsters met bijvoeging van den prijs, bezorgen *vóór of op* Vrijdag den 22 dezer ter Israel. Armenkamer op de Nieuweburen alhier, des voormiddags van negen tot twaalf ure.

Leeuwarden, *Het Armbestuur der Gemeente voornoemd*,
den 18 October 1847. J. B. DRIELSMA, *President.*

BIJ GESLOTENE BRIEFJES TE HUUR, voor zeven aaneenvolgende jaren: Eene ZATHE en LANDEN, *IJverloon* genaamd, onder Jutrijp, door wijlen *Kornelis Tædes Walma* bewoond geweest, groot 43 bunder 98 roede 30 el, Greidland, in te gaan Sint Petri en 12 Mei 1848; bevoorregt met reed naar den Straatweg. Condition te vernemen bij G. ARKEMA, op het Kleinzand te Sneek, bij wien de briefjes moeten worden ingeleverd vóór of op den 26 October e. k.

Bij geslotene briefjes te huur.

MEN presenteert TE HUUR bij geslotene briefjes, voor den tijd van vijf aaneenvolgende jaren, ingaande Petri en Mei 1848:

Eene ZATHE en LANDEN, te Nijega, in Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde; geheel groot 35 bunder 1 roede 62 el; tot bovengemeld tijdstip in huur en gebruik bij de Wed. *Johs. F. Haarsma.*

De Conditien liggen ter lezing ten Kantore van Mr. DE CARPENTIER, Notaris te Koudum, alwaar de briefjes vóór of op den eersten November e. k. moeten zijn ingeleverd.

TE HUUR: Een rojaal ONDERHUIS, geschikt voor eenen Galanterie- of Manufactuurwinkel, op een der beste standen van *Leeuwarden;* — of ook eene groote ONDERKAMER, voor eenen Heer of eene Dame, of ook tot gebruik op den Marktdag; staande zeer nabij de Stads Waag. — Onderrigt bij A. VAN ZUIJLEN, bij de Put te *Leeuwarden.*

Uit de hand te koop:

Het Nederlandsche SMAKSCHIP, genaamd *Johanna*, gevoerd door *A. J. Onnes*, met deszelfs Inventaris, zoo als hetzelve is liggende in de Zuiderhaven te Harlingen, lang 19 el 50 duim, wijd 4 el 6 duim, hol 1 el 53 duim of 54 ton, groot p. m. 42 Roggelasten.

Adres bij de Heeren I. & S. WIARDA aldaar.

Heden heeft de Ondergeteekende de handel in HOUT en STEEN enz., overgedragen aan deszelfs Broeder SIPKE GEERTS.

Dank zeggende voor de gunst en het vertrouwen door hem genoten, beveelt hij zijnen opvolger daarin aan, die de liquidatie der loopende zaken zal bevorderen.

Joure, den 15 October 1847. SIMON GEERTS.

Door de overname van den handel in HOUT en STEEN enz. mijns Broeders SIMON GEERTS, neem ik de vrijheid, betrekkelijk dien handel, *mij ook* in de gunst en het vertrouwen minzaam aan te bevelen, zullende dezelve door mij worden uitgeoefend met behulp van mijnen voornoemden Broeder SIMON GEERTS.

Joure, den 15 October 1847. SIPKE GEERTS.

NB. Verandering in de bestaande betrekkingen wordt niet gewenscht, vermits ik mij, als ZAAKGELASTIGDE, bij voortduring *houde* aanbevolen.
S. G.

ONDERWIJS in het BURGERLIJK- en WATERBOUWKUNDIG TEEKENEN, bij den Ondergeteekende, ten zijnen huize, welke zich mede recommandeert in het maken van BESTEKKEN en TEEKENINGEN.

P. J. VAN DER WAL, *Adjunct-Onderwijzer der Stads Bouwkundige Teekenschool te Leeuwarden.*

DE DIRECTIE VAN HET NIEUWE VERKOOPHUIS EN DE NIEUWE BAZAR, VAN *AMSTERDAM*, ten huize van den Heer C. WITTEVEEN, alhier, heeft de eer het zeer geachte Publiek te berigten, dat door het reeds bekend gemaakte spoedig vertrek, alle nog voorhanden zijnde artikelen tot nooit gekende laag gestelde prijzen zullen worden uitverkocht, — en is wederom ontvangen een groot assortiment Winterjassen en Paletots, benevens eene fraaije collectie Zijde, geschikt voor Dames Kleedjes en Mantilles, enz. enz. enz.

BIJ J. VAN DER BAAN, Vleeschhouwer op de Keizersgracht te Leeuwarden, zijn verkrijgbaar RUNDER-HAZEN, tot 30 Cents de 5 Ons.

Erkentelijk voor den bijval die de hieronder aangekondigde onderneming reeds vóór de uitgave des werks bij HH. Boekhandelaren in Nederland gevonden heeft, en waardoor de Ondergeteekende reeds dadelijk bij de uitgave van hetzelve ruim zes duizend Exemplaren aan den handel had af te leveren; zoo is het hem thans een genoegen het Publiek te kunnen berigten, dat bij alle voorname Boekhandelaren in geruimen getale voorhanden is:

GROOT NEDERLANDSCH PRENTENBOEK,
MET ZEVEN HONDERD HOUTGRAVUREN,
MET BIJSCHRIFT VAN DE HEEREN W. J. VAN ZEGGELEN EN A. ISING.
BEVATTENDE DERTIG VELLEN DRUKS.
Prijs f 1,25.

De Uitgever van dit Prentenboek, sedert eenige jaren in het bezit van eenige duizende houtgravuren, waarvan velen nog nimmer gebruikt werden, is op het denkbeeld gekomen, daarvan eene verzameling met bijgevoegden tekst te doen drukken, en op die wijze een Prentenboek voor kinderen daar te stellen, het welk

door het buitengewoon groot getal platen,
door een buiten gewoon goedkoopen prijs,
door de buitengewone inrigting en zamenstelling,

zóó uitlokkend is voor Nederlandsche huisgezinnen, dat het alom met gretigheid zal ontvangen worden en ALLE OUDERS van den beschaafden stand, ook ONDERWIJZERS die gewoon zijn prijzen uit te reiken, zich dit zullen aanschaffen.

De Uitgever vertrouwt dat het werk zich zelve genoeg aanbeveelt, en het derhalve onnoodig is daarover verder uit te weiden; hij beveelt deze onderneming het Nederlandsch publiek minzaam aan, vertrouwende dat eene algemeene deelneming, welke eene oplage van

TWAALF DUIZEND EXEMPLAREN

maar al te zeer vereischt, hem, voor de moeite en kosten aan de vervaardiging van dit boek verbonden, zal schadeloos stellen.

Een nieuw Prentenboek onder anderen titel, doch van dezelfde zamenstelling en van gelijke dikte en prijs, is ter perse, en zal binnen weinige maanden gereed zijn; de koopers van dit, verbinden zich ook voor het eerstvolgende.

's Gravenhage, 1847. K. FUHRI.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.